

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova 9
SI-1001 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
E info@pzs.si
W www.pzs.si

ID DDV SI62316133
TRR 05100-8010489572

OSNUTEK

NASLOV AKTA:

ČASTNI KODEKS SLOVENSКИH PLANINCEV

UVOD:

Delovna skupina, imenovana na Skupščini PZS v Celju, 12. aprila, 2013 v sestavi Slavica Tovšak (vodja), Andrej Brvar, Borut Peršolja, Franci Ekar, Tomaž Banovec in Stanko Pinter, je po tehtnem premisleku sprejela odločitev, da bo pripravila predlog dopolnitve dosedanjega kodeksa, saj v osnovi vsebuje vrsto vrednot, ki so lastne slovenskim planincem in planinski organizaciji. V osnovnem dokumentu so namreč dovolj natančno razčlenjena področja, ki dajejo okvirno strukturo kodeksu in katera velja smiselno nadgraditi. Med drugim smo upoštevali tudi dejstvo, da mora biti kodeks v svoji prenovi naravnano na sprejeti Statut PZS in mu tudi zato nekatere dopolnitve dajejo pravo kredibilnost.

Za sprejem Častnega kodeksa slovenskih planincev je pristojna Skupščina PZS.

Javna obravnava osnutka Častnega kodeksa slovenskih planincev traja do 15. 1. 2015. Pripombe in dopolnila se sprejemajo na e-naslovu: info@pzs.si.

Delovna skupina bo na podlagi prijetih pripomb pripravila predlog besedila za obravnavo na skupščini PZS v aprilu 2015.

OBRAZLOŽITEV:

V uvodnem delu smo dodali odstavek, ki opredeljuje pomen gospodarjenja v gorskem prostoru in se dotaknili pobude Gorskega društva Triglavski prijatelji, ki je odločilno vplivala na nastanek Slovenskega planinskega društva.

V poglavje o temeljnih določbah so vključena [priporočila UIAA](#) in dodali točke o mestu, ki ga imajo v planinstvu veterani, v posebni točki smo opredelili pojem prostovoljstva.

V celoti dodanemu drugemu poglavju se dotikamo planinskega usposabljanja za vse generacije, saj je to ena izmed temeljnih obvez vsakega planinskega društva. Pomembni so tudi preventivni programi o razumevanju in varnosti v gorah, ki zavedno in nezavedno pripomore k splošni izobrazbi, razgledanosti in osebni rasti. To pomeni hkrati tudi pravilno dožemanje in ohranjanje kulturne krajine, katere sestavni del postajamo z obiski v gorah.

Varstvo narave in okolja je skrbno opredeljeno že sedaj. Opozarjamo le na spoštovanje posameznikov in skupin do zakonskih in podzakonskih predpisov, ki opredeljujejo [Triglavski narodni park](#) in da smo kot obiskovalci gora varuhi narave in moramo zato posebej spoštovati omejitve, ki zmanjšujejo obremenitve narave.

Peto poglavje, Odgovornost posameznika, je poglavje, ki smo ga definirali kot samostojno in ga vključili v kontekst odgovornosti, ki jo imamo kot planinci - novinci in kot izkušeni planinci. Pri tem gre za odgovornost do sebe, do drugih in seveda do narave, ki jo obiskujemo. Le ob teh spoznanjih bomo lahko govorili o naši doživljajski vrednosti gora.

Predlog kodeksa dopolnujemo s posebnim odstavkom devetega poglavja, ki govori o planinskih kočah. Zdelo se nam je pomembno, da posebej opozorimo na uporabo storitev v planinskih kočah, ki so namenjene zavetju, počitku, prehranjevanju in usposabljanju.

Dodajamo novo poglavje o planinskem premoženju. Prvi hip bi morda kdo pomislil, da to ne sodi v naš kodeks, vendar se nam zdi prav, da opozorimo na dejstvo, kaj sodi v planinsko premoženje in da je le to plod dela posameznikov in planinskih društev v sklopu celotne planinske organizacije.

Zadnje, štirinajsto poglavje je v celoti nadomestilo nekdanje častno sodišče, ki pravno veljavno ne more biti več sestavni del kodeksa. Zaključujemo z mislijo, da vse nesporazume na vseh nivojih planinske organiziranosti rešujemo v odkritem in enakopravnem dialogu.

V predlogu Častnega kodeksa smo dodali štiri samostojna poglavja in z določenimi rešitvami dopolnili obstoječe besedilo. Upoštevali bomo predloge, ki se bodo izkristalizirali v javni razpravi, saj želimo sprejeti Častni kodeks, ki bo naš ponos in s katerim bomo zadovoljni vsi.

BESEDILO:

Gospodarjenje v gorskem prostoru je bilo od nekdaj nadvse pomembno za preživetje tamkajšnjih prebivalcev. V dobi razsvetljenstva so to zaznali tudi znanstveniki in umetniki, ki so jim gore v skladu s takratnimi nazori odstirale nova spoznanja in doživetja. Ko se je v sredini devetnajstega stoletja, v »pomladi narodov«, vse močnejše oblikovala in potrjevala narodna zavest, je tudi obisk gora vse bolj naraščal. Kmalu so gore odkrili še tisti, ki so v njih prepoznali športni poligon za dokazovanje in preseganje meja možnega ter tisti, ki so gore dojemali kot prostor za oddih in za kakovostno preživljanje prostega časa.

Planinska organizacija je v vseh letih svojega obstoja imela za svojo strateško usmeritev skrb nad delovanjem ljudi v gorah. Slovensko planinstvo je tako od pobude za ustanovitev Gorskega društva Triglavski prijatelji leta 1876 in ustanovitve Slovenskega planinskega društva leta 1893 do danes oblikovalo svojstveno tradicijo napisanih in nenapisanih pravil obnašanja. Po vzoru planincev začetnikov in njihovih požrtvovalnih prednikov slovenski planinec ljubi naravo, domovino in gore, ima nesebičen in požrtvovalen odnos do sotovarišev, je iskren borec za človeške vrednote, ceni bratsko sožitje med ljudmi in vse, kar je napredno in humano.

Te človeške in planinske vrline, navade in običaje ohranjamo, razvijamo, prilagajamo sodobnim razmeram, jih ustrezno oblikujemo in zapisujemo, da tako tudi formalno štejejo za moralno obveznost vsakega slovenskega planinca.

Na tej osnovi je Skupščina Planinske zveze Slovenije 2. junija 1973 sprejela Častni kodeks slovenskih planincev, ki ga je sestavil dr. Dore Tominšek.

Po dvajsetletnih izkušnjah je bil na seji Skupščine Planinske zveze Slovenije 26. marca 1994 sprejet dopolnjen in izpopolnjen kodeks.

Naslednje spremembe in dopolnitve Častnega kodeksa slovenskih planincev pa je Skupščina Planinske zveze Slovenije sprejela 21. maja 2005.

ČASTNI KODEKS SLOVENSkih PLANINCEV

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. Častni kodeks slovenskih planincev (v nadaljnjem besedilu: Častni kodeks) vsebuje ustaljene dobre običaje in navade, po katerih se ravna slovensko planinstvo in ki označujejo lik slovenskega planinca v domačem in tujem gorskem svetu.

Častni kodeks sloni na trajnih etičnih vrednotah, ki so se oblikovale v dolgoletnem razvoju slovenskega planinstva. Upošteva tudi napotke in priporočila UIAA – Mednarodnega združenja planinskih organizacij za varnejše gibanje v gorskem svetu in določila [Tirolske deklaracije o dobri praksi v gorskih športih](#).

2. Vsak član slovenskega planinskega društva se prostovoljno in moralno zavezuje, da bo ravnal po tem kodeksu.
3. Vestno izpolnjevanje načel Častnega kodeksa daje pravico, da se član planinskega društva uvršča med planince. Posamezniki in posameznice, člani planinske organizacije, so vir njene moči, kar se kaže v znanju, izkušnjah in doseženih rezultatih. Veliko članov je planinski organizaciji zapisanih celo življenje.
4. V njej imajo posebno mesto veterani; med njimi so največjega spoštovanja deležni častni člani, ki so si ta naziv zaslužili z izjemnim prispevkom na kateremkoli področju planinskega delovanja.
5. Planinska organizacija razvija kot posebno vrednoto in enega temeljev svojega delovanja prostovoljno delo na vseh ravneh in v vseh oblikah delovanja. To pomeni, da njeni člani in članice za svoje delo, znanje in porabljeni čas ne morejo zahtevati plačila, imajo pa pravico do nadomestila materialnih stroškov, povezanih z izvedbo programa. Izjema so lahko honorarji za avtorsko delo oziroma odkup avtorskih pravic za naročena dela. Obseg, oblike in višino nadomestil ter plačil določajo pristojni organi planinske organizacije.
6. Častni kodeks zavezuje planinca, da pri svojem delu in obnašanju v gorah, pa tudi v dolini, ne glede na to, ali so dejanja neposredno ali samo posredno povezana s planinstvom, spoštuje pravila tega kodeksa in se po njih ravna. Posebej je poudarjena dolžnost članov planinskih društev in drugih aktivnih planincev, da so za zgled drugim, zlasti mladini. Obnašanje in delovanje slehernega planinca ohranja in utrjuje ugled slovenskega planinstva.

II. PLANINSKO USPOSABLJANJE

Obiskovalci gora se za stik z gorami odločijo zaradi najrazličnejših motivov, prevladujejo pa želja po gibanju v naravi v prostem času, skrb za izboljšanje in ohranjanja zdravja ter doživljanje gora. Poleg odkrivanja neznanega in novega sta pogosta motiva tudi želja po samopotrjevanju in beg v samoto, kot nasprotje temu pa želja po druženju, hoji v skupini.

S planinskim oziroma gorniškim usposabljanjem zagotavljamo varnost za različne skupine obiskovalcev gora. To pomeni skrb za svojo varnost in varnost drugih ter spoštovanje in upoštevanje obremenitve narave.

Planinska zveza Slovenije v okviru svojega humanitarnega delovanja skrbi za preventivne programe varnosti v gorah, za ozaveševalne programe zdravstveno ogroženih obiskovalcev gora in organizira akcije za ljudi s posebnimi potrebami. Najpogostejši dejavniki tveganja v gorah so neustrezna

priprava (izbira cilja, opreme in sotovarišev), neizkušenost, nepoznavanje značilnosti gorskega sveta, neobvladovanje prvin gibanja in neuporaba zaščitne osebne opreme, snežni plazovi ter bolezni in bolezenska stanja, ki jih obiskovalci prinesemo v gore. Gibanje v gorah pa ni samo telesna aktivnost, je hkrati vir etičnih, estetskih, poučnih, raziskovalnih, kulturnih in duhovnih vrednot. Vsak obisk gora je zato nenadomestljiv prispevek k naši splošni izobrazbi, razgledanosti in osebni rasti.

Temeljna naloga vsakega planinskega društva je usposabljanje strokovnih delavcev na področju planinstva in ozaveščanje članstva glede varstva gorske narave. Cilj različnih vrst usposabljanja je upoštevanje naučenega v praksi.

Osnovno znanje, veščine in navade si lahko pridobimo na organiziranih vodenih izletih, pohodih in turah, s sodelovanjem v planinskih šolah in tečajih, ki jih prirejajo planinska društva, in s samoizobraževanjem (učbeniki, priročniki, zemljevidi, revije, svetovni splet).

Kakovostno naravnana društva namenjajo posebno pozornost planinskemu usposabljanju otrok in mladostnikov. Tako naj bi bilo ob koncu uvalnega planinskega usposabljanja njihovo samostojno gibanje v gorah varnejše in uravnoteženo glede izbire cilja, znanja, izkušenj, opreme in telesne pripravljenosti kot tudi varstva gorske narave.

Obiskovalci gora s svojim vsakokratnim ravnanjem podpirajo varstvo gorske narave in spodbujajo tamkajšnje prebivalstvo pri doseganju trajnostnega razvoja. Prebivalci gora s svojim načinom življenja ohranjajo visokogorsko kulturno pokrajino in negujejo staro izročilo, zato smo jim dolžni namenjati vso pozornost. Tudi obisk tujih gorstev vključuje celostno razumevanje tamkajšnje kulture in načina življenja.

III. VARSTVO NARAVE IN OKOLJA

1. Naravna bogastva in lepote so vir, iz katerega črpa planinstvo svojo moč in poslanstvo. Varovanje narave je v najširšem družbenem interesu, planinstvo pa je z naravo tesno povezano, zato dosledno spoštuje prvine varstva narave in okolja in je v tem prizadevanju zgled tudi drugim. Ob tem pa izhajajmo iz tega, da smo v naravi vedno samo njeni varuhi in učeči se ter opazujoči gostje. Vsak obiskovalec gora ima do njih prost dostop, meje svobodnega delovanja pa so določene z naravnimi danostmi in zakonitostmi. Kadar vemo za te omejitve, se dosledno ravnamo po njih. Spoštujemo previdnostno načelo: ko smo v dvomu, se v prid naravi prostovoljno odpovemo nepremišljenemu ravnanju.
2. Množičnost obiska v gorah, sodoben promet in druge oblike civilizacije vedno bolj ogrožajo prvobitnost gorskega sveta. Skrb za varstvo narave in okolja je zato ena temeljnih dolžnosti planinca in bistven sestavni del planinskega usposabljanja.
3. Poleg splošnega varstva narave in okolja je planinec še posebej dolžan skrbeti za varstvo tistega dela narave, ki je neposredno ali posredno povezan s planinstvom. To so predvsem posamezna gorska območja, naravni parki, gorsko rastlinstvo in živalstvo; posebna skrb velja zaščitenemu rastlinstvu, živalstvu, vodnim izvirom in vodnim tokovom, procesom in pojavom, povezanim s površjem, ter gorskemu ozračju.

4. Velika skrb in odgovornost slovenskih planincev velja Triglavskemu narodnemu parku, ki je bil na pobudo Slovenskega planinskega društva s pogodbo med njim, Muzejskim društvom in Gozdno upravo ustanovljen že leta 1924, potem pa ob aktivnem sodelovanju Planinske zveze Slovenije z odlokom Skupščine Ljudske republike Slovenije leta 1963 obnovljen in leta 1981 prvič uzakonjen.
5. Planinec z osebnim zgledom in ravnanjem skrbi za ohranjanje gorskega okolja, tako da na planinskih poteh, posebej še na vrhovih, počivališčih in razglediščih ne odmetava odpadkov; le-te odnese s seboj v dolino in jih odloži na urejeno smetišče.
6. Spoštujemo pravico do tišine, posebej na območju Triglavskega narodnega parka. Vznemirjene živali so znamenje, da smo jim preblizu, zato smo se dolžni umakniti. Planinec ne povzroča hrupa, ne proži kamenja, ne kuri ognja v gozdu ali njegovi bližini in ne uničuje cvetja ne glede na to, ali je zaščiteno ali ni. Tudi ne dela škode na planinskih pašnikih, objektih in nasadih. Vedno misli na to, da imajo tudi tisti, ki prihajajo za njim, pravico do pristnega, čistega okolja.
7. Če je le mogoče, uporabljajmo javni prevoz ali poskrbimo za polno zasedenost avtomobilov. Med hojo izklopimo mobilne telefone; namesto da hodimo z lažnim občutkom, da smo z njimi varni, poskrbimo za kakovostno pripravo na turo. Večje vodene skupine je dobro razdeliti v več manjših in se do cilja odpraviti po različnih poteh. S tem izboljšamo varnost udeležencev in doživljajsko vrednost izleta ter zmanjšamo čezmerno obremenitev narave.
8. Posebno varstveno pozornost namenja planinec planinski folklori in drugim posebnostim slovenskega planinskega sveta.
9. Spoštujemo slovensko planinsko preteklost in se o njej poučimo v Slovenskem planinskem muzeju, planinski literaturi ter v Planinskem vestniku.

IV. HUMANIZEM

1. Bogastvo in lepote naše domovine ohranjamo že stoletja s spoštljivo ljubeznijo do vsega, kar je s tem povezano. Naša neodtujljiva pravica je, da v teh lepotah uživamo in da z bogastvom, ki ga imamo, sami razpolagamo.
2. Planinstvo v najširšem pomenu besede je dostopno slehernemu, s tem pa je povezano tudi dejstvo, da je postalo množično. Pomembno je biti v naravi in z njo, zato je cilj pot in ne vrh za vsako ceno. Sprostitev v gorski naravi je najbolj naraven in tudi najbolj učinkovit način, da se duhovno in telesno okrepimo; je najbolj koristna aktivna izraba prostega časa, ki ga preživimo v družinskem, prijateljskem krogu, in je primerno tako za otroška leta kot za človeka v tretjem življenjskem obdobju. Slovensko planinstvo je pogojeno s temi dejstvi. Na tej podlagi sloni tudi celotna aktivnost, ki je sama sebi osnovni namen. Zato je ena temeljnih nalog planinskih društev, da privabijo v svoje vrste čim več ljubiteljev narave in da z izvajanjem različnih projektov skrbijo za kakovostno množičnost.
3. Mikavnost in lepoto naših gora dopolnjujemo s prijaznim medsebojnim odnosom in s pristnim planinskim vzdušjem.

4. Podoba gora kot kraljestva neomejene svobode je s trajnostnim razvojem in vzpostavljeno odgovornostjo posameznika presežen mit. Profesionalna pomoč pri ustvarjanju medijske podobe gora naj bo zato usmerjena v usposabljanje javnosti in ozaveščanje obiskovalcev glede vseh značilnosti gora in odgovornosti vsakega posameznika.

V. ODGOVORNOST POSAMEZNIKA

V gorah izvajamo dejavnosti, ki smo jim dorasli. Gibanja se lotevamo odgovorno, zato uravnatežimo svoje želje in cilje z znanjem, s sposobnostmi, pripravljenostjo in opremo. Informacije o poti zberemo iz planinskih vodnikov, iz zemljevidov ter na svetovnem spletu, o turi se pogovorimo z nekom, ki je pot pred kratkim že prehodil, saj so izkušnje drugih najpomembnejši vir znanja in ustreznega ravnanja. Upoštevajmo kategorizacijo planinskih poti, različne oznake na izhodiščih ter na planinskih zemljevidih. Za planinstvo uporabljamo obstoječe poti (izogibajmo se bližnjic), saj usmerjajo obisk, izboljšujejo varnost, preprečujejo erozijo in ne povzročajo sporov z lastniki zemljišč. Doživljajsko vrednost gora dopolnjujejo pristnost, skromnost, tovarištvo, obzirnost, solidarnost in požrtvovalnost vseh obiskovalcev gora.

Novinci naj poskrbijo za svoje planinsko usposabljanje, poiščejo naj nasvet pri bolj izkušenih, od planinskega društva pa upravičeno lahko pričakujejo, da spodbuja proces njihove uveljavne dobe.

Pomembno je biti v naravi in z njo, zato je cilj pot in ne vrh za vsako ceno. Če se odpravljamo na pot v večji skupini, poskrbimo za stalni nadzor in večkratno štetje članov skupine, usklajujemo cilje in iščemo ravnovesje med možnostmi in sposobnostmi posameznikov. Cilj in vse dejavnosti na izletu je treba podrediti otrokom.

V gorah delujejo intenzivni naravni procesi. Gibanje je v določenih primerih tvegano dejanje, zato se moramo zavedati morebitnih tragičnih posledic in jih tudi odgovorno sprejeti.

VI. PLANINSKO TOVARIŠTVO

1. Vzdušje v gorah ustvarjamo le z nesebičnostjo, tovarištvom, s solidarnostjo tudi v najbolj zahtevnih razmerah, z obzirnostjo, samoodpovedovanjem, disciplino, pogumom, požrtvovalnostjo, skromnostjo in s sproščenostjo; skratka, med planinci vladata pravo vzajemno sodelovanje in humanizem.
2. Tovarištvo in zvestoba sta za planinstvo bistvenega pomena, sta pogoja za njegov obstoj in razvoj. V gorah ni nikogar, ki bi lahko pogrešal tovarištvo. Ob splošnem življenjskem pravilu o skupnem veselju, pa tudi trpljenju, je pravo tovarištvo v gorah še toliko bolj pomembno.
3. Pomembna je iskrena, nesebična tovariška pomoč:
 - Izkušeni planinci novincem, neizkušenim ali nepredvidnim planincem pomagajo z nasveti in opozorili o pravilnem gibanju (hoji, plezanju, smučanju, kolesarjenju), počitku, prehrani, oblačilih, opremi, orientaciji, nevarnostih, obnašanju in o ravnanju v nesrečah;
 - nudijo neposredno pomoč utrujenim, izčrpanim, ogroženim, poškodovanim, pomembna je zlasti hitra pomoč v nesrečah. Ta dolžnost ne velja le za gorske reševalce, temveč moralno

zavezuje slehernega planinca. Vsakdo naj po svojih močeh, po svojem najboljšem znanju in z vsemi sredstvi, ki so mu na voljo, pomaga sočloveku v stiski. Pomoč naj bo prisrčna, nesebična, humana, ohrabrujoča; pomoč, ki ne zahteva plačila, pomeni človeško toplino in moralno oporo;

- posebej pomembno pomoč nudi Gorska reševalna zveza Slovenije. Gorski reševalec se je prostovoljno in izrecno odločil za tako delo in se zato brez obotavljanja vključi v reševanje ter tako sledi velikemu čutu odgovornosti, ko opravlja to svojo plemenito nalogo.

4. Moralni lik gorskega reševalca, ki se je izoblikoval v trdi reševalski praksi, je hkrati tudi zgled najplemenitejšega planinca.
5. Planinec ve in se zavestno odloča, da se v gorah giblje previdno in je za gorniško dejavnost psihično in fizično pripravljen, obvlada gorniške veščine ter je primerno opremljen. To mu nalaga odgovornost do samega sebe in tovariška dolžnost do drugih. V stiski si predvsem pomaga sam, na pomoč kliče le tedaj, če si sam ne more pomagati. Pomoč sprejema obzirno, po svojih močeh pa tudi sodeluje in tako lajša prizadevanja tistih, ki mu želijo pomagati. Ne glede na to, v kakšnem položaju je, ohranja mirno kri in ne povzroča panike in nepotrebne zmede. Planinec ne pretirava v zahtevah; v vsakem položaju se obvlada, zlasti s svojim obnašanjem pa spodbudno vpliva na druge prizadete.
6. Pri dajanju pomoči je najlepša nagrada občutek, da smo opravili svojo dolžnost. S takim občutkom sprejemamo tudi zahvalo. Samohvala v gorah nima prostora, enako velja tudi za precenjevanje morebitnih zaslug. Neprimerno je tudi sprejemanje priznanj na račun drugih, ki so v nesreči pomagali.
7. Grob prekršek načel planinske etike predstavlja sprejem ali celo zahtevek plačila za ponujeno pomoč.
8. Planinec, ki je bil deležen pomoči, se vsem primerno zahvali.
9. Lepa planinska navada je, da se planinci med seboj pozdravljajo, kar je zunanji izraz planinskega tovarštva in spoštovanja. Pozdrav je vljuden in prisrčen, pri tem pa ne čakamo, da bomo pozdravljeni. Bonton, ki obravnava pozdrav ob srečanju, velja tudi v gorah. Lepo je, če tisti, ki gredo na turo, pozdravljajo tiste, ki se vračajo, in jim tako izrazijo spoštovanje. Nevljudno je, če na pozdrav ne odzdravimo. V večji skupini pozdravita prvi in zadnji.
10. Na morebitnih tekmovanjih ravnamo športno, častno in o svojih dosežkih pošteno poročamo.

VII. ODNOSI MED PLANINCI

1. Povsod v družbi, v gorah pa še bolj, mora obveljati načelo enakopravnosti. S pravim planinstvom je nezdržljivo kakršnokoli starostno, socialno, narodnostno, rasno, spolno, versko, politično in drugo razlikovanje.
2. Tujci, ki prihajajo k nam, so gostje in prijatelji naše države in morajo to tudi občutiti.

3. Enakopravnost se v gorah izraža z načelom solidarnosti, s tovariško pomočjo, z medsebojnim razumevanjem, sodelovanjem ter obzirnostjo do kakršnihkoli individualnih razlik, ki zahtevajo vzajemno razumevanje in posebno ravnanje. Načela humanizma in tovarištva imajo v takem primeru še poseben poudarek.
4. V planinstvu imajo prednost manj izkušeni in slabotni, otroci, ženske in starejši. Starejši planinci prenašajo svoje izkušnje na mlajše, ti pa jih upoštevajo. Pri tem je pomembno, da ohranimo tovariški odnos in medsebojno razumevanje. Potrebe in želje so usklajene z možnostmi, ki so pogojene z razmerami v gorah. Izkušnje prilagajamo novim razmeram, tako da z združevanjem vseh dosedanjih in bodočih pozitivnih spoznanj razvijamo in pomagamo modernizirati planinstvo.
5. V planinstvu so se v nekaterih konkretnih vsakdanjih razmerah izoblikovala pravila o obnašanju:
 - pri srečanju na ozkih planinskih poteh se spretnejši, močnejši, zlasti mlajši, umakne šibkejšemu (starejšemu);
 - na prehodih čez nevarna mesta, sneg, vodo ipd. prepustimo šibkejšemu ugodnejši položaj;
 - na skupnih akcijah (plezalnih, reševalnih, ob prenašanju bremen ipd.) prevzame krepkejši napornejše naloge;
 - med odmorom ali počitkom na prostem ali v planinskih kočah prepustimo ali odstopimo šibkejšemu ugodnejše mesto;
 - pri prenočevanju, zlasti če je planinska koča prenapolnjena, prepustimo šibkejšemu ali bolj izčrpanemu boljše ležišče.
6. Za hojo v organiziranih in neorganiziranih skupinah veljajo še naslednja pravila:
 - med hojo v skupini se mora prvi ravnati po najšibkejšem;
 - ko prvi obstane, da bi se spočil, ne sme tega storiti na prvem ugodnem počivališču, ampak tako, da tudi vsi planinci za njim lahko udobno počivajo;
 - hoje v strmino ne začnemo z neprimerno naglico in z razkazovanjem svojih morebitnih večjih sposobnosti; hodimo zmerno, tako da je hoja prilagojena tempu, ki je ustrezen za vse udeležence. Nesprejemljivo je, če drvimo, sami počivamo, ko pridejo drugi za nami, pa spet odhitimo in ne privoščimo počitka drugim, ki so ga prav tako potrebni, če ne še bolj;
 - v vseh takih primerih vedno obvelja načelo solidarnosti.

VIII. VODNIKI PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE

Najpomembnejši cilj vodnika Planinske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vodnik PZS) je varnost vodenih. Pri tem deluje v skladu s tem kodeksom, pravilniki o vodništvu in drugimi akti Planinske zveze Slovenije.

Vodnik PZS dosledno spoštuje osebno nedotakljivost in dostojanstvo posameznika in posega vanju samo v skrajnih primerih, ko gre za preživetje.

Vodnik PZS mora s svojimi ravnanji in dejanji dajati zgled tako vodenim kot ostalim planincem, poseben poudarek pa mora pri tem nameniti mladim. Njegov odnos do vodenih je spoštljiv, predvsem pa je njegov cilj varnost vodenih. S svojim vodenjem naj usposablja, vzgaja in izobražuje,

pri čemer pa naj svoje besede podkrepi tudi z lastnimi dejanji. Če razmere dopuščajo, naj svoje znanje z nasveti prenaša tudi na ostale obiskovalce gora.

Vodniki PZS so prostovoljci in svojo usposobljenost izkazujejo z znanjem in izkušnjami, navzven pa tudi z značko in izkaznico vodnika PZS. Med pripravo ture, izvedbo in po njej si solidarno pomagajo in so enakopravni, njihovo delo pa usmerja vodja ture. V zahtevnejših situacijah se ravna po odločitvi najbolj izkušenega med njimi. V takih situacijah upoštevajo tudi pomoč, planinsko usposobljenih strokovnih kadrov, ki so prisotni na turi kot udeleženci.

Vodnik PZS je dolžan biti mentor pripravniku za vodnika PZS, če se čuti sposobnega opravljati mentorstvo. Skupaj s pripravnikom sta odgovorna, da je pripravništvo resnično in kakovostno opravljeno, mentor pa mora prenesti na pripravnika čim več znanja in izkušenj.

IX. PLANINSKE KOČE

Planinske koče (domovi, koče, zavetišča in bivaki) so namenjene zavetju, počitku, prehranjevanju in planinskemu usposabljanju. Želje in potrebe planincev so dokaj različne in koče – tudi najbolj udobne – niso opremljene in oskrbovane tako, da bi v njih lahko ustregli vsem zahtevam.

Pri uporabi storitev planinske koče ravnajmo tako, da bomo porabili čim manj energije in vode ter povzročili čim manj hrupa in odpadkov. V koči bodimo obzirni do osebja in obiskovalcev in spoštujmo hišni red. V njej upravičeno pričakujemo domačnost, skromno zavetje in postrežbo, informacije o stanju poti in vremenski napovedi in posredovanje obvestila v primeru nesreče. Prehranjujemo se v planinski koči, s seboj prineseno hrano omejimo na najmanjšo možno mero. S tem zmanjšamo težo nahrbtnika, z ustvarjenim prihodkom pa omogočamo vzdrževanje planinske koče.

Planinci se ravna po pravnih aktih, ki urejajo dejavnost planinskih koč, so skromni, obzirni do drugih gostov in strežnega osebja, upoštevajo pravila o tovarištvu in solidarnosti, ki veljajo tudi v planinskih kočah. V njih naj vlada vzdušje pristne planinske domačnosti in topline.

Da vzpostavimo tako vzdušje, je posebej pomembno, da upoštevamo potrebe in želje drugih; velja pa tudi pravilo, da s svojimi željami in navadami ne povzročamo neugodnega razpoloženja drugim.

Planinske koče, ki jim je Planinska zveza Slovenije dodelila status planinske koče, morajo upoštevati in izvajati hišni red in obratovalne določbe.

Za harmonično vzdušje je priporočljivo upoštevati naslednja pravila:

- v gneči se ne prerivamo in ne terjamo privilegijev; tudi v planinski koči imajo prednost bolni, otroci in ženske;
- hrup moti tistega, ki si želi miru, in teh je v gorah največ, zato v planinskih kočah ne bodimo hrupni, ne kričimo, ne razgrajamo, ne razbijamo inventarja;
- petje in glasba naj bosta umirjena in prilagojena splošnemu vzdušju v bivališču;
- uživanja alkoholnih pijač ne priporočamo, v vsakem primeru pa mora biti zmerno;
- veselo razpoloženje je zaželeno, vendar to ne pomeni veseljačenja, ki bi motilo ostale planince v koči;

- pomembno je spoštovanje nočnega miru, popolna tišina naj vlada v času, ki je določen v hišnem redu;
- samo ob izjemnih priložnostih in s soglasjem večine se planinsko razpoloženje lahko podaljša v čas, ki je določen za počitek.

X. PLANINSKO PREMOŽENJE

Planinske organizacije razpolagajo in upravljajo s premoženjem, ki ga sestavljajo planinske poti, koče, zemljišča, umetne plezalne stene ter opremljena naravna plezališča. Del tega premoženja so tudi znanje, izkušnje in rezultati opravljenega (prostovoljnega) dela, katerega vir so posamezniki in posameznice, člani planinskih organizacij.

Ustvarjeno premoženje je plod preteklega vlaganja, odrekovanja, naprežanja, ustvarjalnosti in idej. Spoštovanje tega je obet za uspešno prihodnost.

Planinsko premoženje upravljamo in varujemo kot najboljši gospodarji; to še posebno velja za premišljene in načrtovane posege v občutljiv gorski prostor.

XI. ODNOS DO PLANINSKE ORGANIZACIJE

1. Planinska organizacija (Planinska zveza Slovenije in društva, ki so včlanjena v planinsko zvezo) je ugledna množična organizacija, ki jo vodijo požrtvovalni organizatorji in nesebični planinci.

Dolžnost članov planinskega društva je, da v planinski organizaciji po svojih močeh tudi aktivno sodelujejo. Njen ugled ohranjajo tako, da tudi sami spoštujejo pozitivne planinske navade in z zgledom vplivajo na ostale planince. Planinska organizacija jim omogoča stalno učenje iz izkušenj in dela, vključevanje vseh v nenehno izboljševanje svojega dela in v vse procese za doseganje poslanstva planinske organizacije.

2. Dolžnost planincev je, da zavestno in aktivno izpolnjujejo članske obveznosti, pravica pa, da uživajo članske ugodnosti, ki so v skladu s Statutom Planinske zveze Slovenije in z načeli tega Častnega kodeksa. Planinec po svojih močeh ohranja in varuje pred škodo planinsko premoženje.

XII. ČLANI PLANINSKIH ORGANOV

1. Funkcija v organih planinske organizacije je častna, temelji na zaupanju, prostovoljnosti in čutu za odgovornost.
2. Dolžnost planinskega funkcionarja je, da se ravna po Častnem kodeksu in s svojim zgledom vpliva tudi na druge.
3. Naloge opravlja skrbno, po svojih močeh in znanju v prid članstva, organizacije in v skladu s splošnimi interesi planinstva. Skrbeti mora za planinsko premoženje ter za varčno in koristno trošenje sredstev planinske organizacije. Nevestno ravnanje v tem pogledu pomeni hujšo kršitev pravil.

4. Funkcionarjev odnos do planincev je tovariški. Avtoritete mu ne zagotavlja položaj, ustvarja si jo z delom in z obnašanjem. Zato tudi ne zahteva posebnih privilegijev, zaveda se le večje odgovornosti in dolžnosti.
5. Med planinskimi funkcionarji vladajo sloga, sodelovanje, disciplina in čut skupne odgovornosti.
6. Nasprotovanja, zavist in druge človeške slabosti ne sodijo v planinsko delovno vzdušje. Soglasje, sporazum, dogovarjanje in delitev dela – vse to predstavlja osnovo delovnim načelom, ki so skupna pri opravljanju sprejetih nalog.

XIII. ČASTNA PRIZNANJA

Za uspešno delo in dolgoletno aktivnost v dobrobit planinstva podeljuje Planinska zveza Slovenije organizacijam in posameznikom tudi različna priznanja. Častne znake nosimo ob slovesnih priložnostih in planinskih prireditvah na levi strani prsi, nikakor pa ne na pokrivalu.

XIV. NESPORAZUMI

Planinstvo je lahko način življenja. Prizadevamo si dosegati cilje in opravljati poslanstvo planinske organizacije. Za planinstvo veljajo splošna etična merila, ki pa so v gorah še bolj izbrušena in opazna. Stremimo za najboljšo prakso in se nikoli ne nehamo učiti. Vsakdo izmed nas je dolžan opozoriti na neetično dejanje katerega koli obiskovalca gora. Varujemo zasebnost članstva glede osebnih podatkov.

Nesporazume v planinski organizaciji rešujemo v odkritem in enakopravnem dialogu v njih samih. Kadar moramo izbirati med interesi organizacije in osnovnimi načeli etike, dajemo prednost etičnim načelom in varstvu gorske narave.